

LETRA

HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

2/96

ANTONIO CANALES

ja
PACO DE LUCIA
SUOMEEN!

haastatteluja
OSSI AALTONEN
GINESA ORTEGA
EL ROTO & PETER KALB

LETRA

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

päätoimittaja

KATJA LINDROOS

taitto

NIINA MATTSSON JA KAARI MARTIN

tämän numeron kirjoittajat

ERIKA ALAJÄRVI, SOILI HEIKKINEN, MARKKU HUOTARI,
EIJIA-LIISA LINNANPUOMI-KANERVA, RAUL MANNOLA, KAARI MARTIN,
NIINA MATTSSON, MARIANNA STRÄHLMANN, LAURA VILHONEN

Hallitus

vuonna 1996

puheenjohtaja

ERIKA ALAJÄRVI

Saariniemenkatu 6 A 2, 00530 HELSINKI, puh. 736 630

1. Varapuheenjohtaja

KATJA LINDROOS

Torkkelinkuja 8 A 21, 00500 HELSINKI, puh. 761 476

2. Varapuheenjohtaja

PETTERI SAARINEN

Oksasenkatu 4 B A 2, 00100 HELSINKI, puh. 4056 0040

sihteeri

NIINA MATTSSON

Hauhontie 4 B 11, 00550 HELSINKI, puh. 712 470

KAARI MARTIN

Luutnantintie 1 D 43, 00410 HELSINKI, puh. 5665 085

MARIANNA STRÄHLMANN

Pengerkatu 1 C 65, 00530 HELSINKI, puh. 767 970

LAURA VILHONEN

Pursimiehenkatu 19 B 32, 00150 HELSINKI, puh. 656 185

varajäsenet:

TERESA ACKALIN

Rauhankatu 2 a C 52, 00170 HELSINKI, puh. 6213 505

/lyy 6222950

EIJIA-LIISA LINNAPUOMI-KANERVA

Hollantilaisentie 3 as. 6, 00330 HELSINKI, puh. 482 970

flamenco:)

¡HOLA!

Ja hauskaa kesän jatkoa! Minkä kesän, voisi kesäkuun pak-
kasissa hytissyt kysyä. Onneksi on flamenco, joka lämmit-
tää meitä peräpohjolalaisia (kuten **Soili Heikkinen** asian
osuvasti ilmaisee *flamencon filosofia* -palstalla).

Tämä LETRA ilmestyy poikkeuksellisen myöhään mistä
syvin anteeksipyyntöemme. Toivottavasti kädessäsi oleva
LETRA kuitenkin todistaa todeksi sanonnan parempi myö-
hään kuin... Tässä LETRAssa on ensimmäistä kertaa *luki-
joilta*-palsta, jolle myös Sinä, flamencon ystävä, voit kir-
joittaa. Kaikki paitsi henkilökohtaiset solvaukset julkais-
taan.

Kesän tärkein tapahtuma on flamencoviikko Tampereella,
jonne suunnistaa tänäkin kesänä flamencolle sydämensä
menettäneitä eri puolilta Suomea. Esiintyjien ja opettajien
äällistytävän korkeasta tasosta on pidetty tiukasti kiinni:
Carmen Cortésin ja Gerardo Núñezin jälkeen saamme naut-
tia **Antonio Canalesin** ryhmän huippuflamencosta! Suur-
kiitokset tästä ainutlaatuisesta mahdollisuudesta jo etukä-
teen kaikille flamencoviikon järjestäjille!

Syksyllä Suomeen saapuu toinenkin huippu, ehkä
Canalesiakin maineikkaampi: Tampere-talossa konsertoi itse
Paco de Lucía ryhmineen. Eli kiirettä kinttuihin! Nämäkin
liput menevät varmasti kuin hain hampaisiin.

Helsingin Flamencoyhdistys jatkaa myös ensi syksynä ko-
vasti toivottujen pienimuotoisten juhlien ja tapahtumien jär-
jestämistä. Ensi LETRAssa (joka ilmestyy syyskuun puoli-
välin kieppeillä) on tarkempi ohjelma. **Niina Mattssonin**
tekemässä markkinointitutkimuksessa kävi ilmi, että var-
sinkin oppilasesityksille on kysyntää. Mutta entä tarjonta?
Hyvät opettajat, ilmoittakaa oppilaanne esiintymään yhdis-
tyksen sevillanas-iltoihin ja pikkujouluihin! Näin he saavat
korvaamatonta esiintymiskokemusta taatusti kannustavassa
ilmapiirissä. Varsinkaan alemman ja keskitason oppilaat ei-
vät yleensä pääse esiintymään juuri missään. Yhdistyksen
järjestämät tilaisuudet ovat omiaan juuri heitä varten.

Parasta flamencokesää toivottaen

Katja Lindroos
Katja Lindroos

Haluaako tutuksi liittyä HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEEN? Yhdistyksen jäsen (= jäsenmaksunsa maksanut)
saa kolmesti vuodessa ilmestyvän Letran ja 20-50% alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosi-
maksu on 70 mk, kerran maksettava liittymismaksu 50 mk.

Jäseneksi liittyminen: Maksa 120 mk yhdistyksen tilille SYP Hakaniemi 206518-21707. Kirjoita kuittiin nimesi, osoitteesi
ja kotipaikkasi (jos muu kuin osoitteesi). Maksaessasi automaattilla muista kirjoittaa osoitteesi tiedotuksia-kohtaan. Voit
varmistaa jäsenyytesi soittamalla taloudenhoitaja Petteri Saariselle noin kuukausi maksutapahtuman jälkeen.

C

KURSSEJA ESPANJASSA

C

A

CURSO INTERNACIONAL DE FLAMENCO
en ESCUELA PRIVADA DE ARTE
 Opettajina Elizabeth García, Antonio Jero, Andrés Peña
 Kursseja kesäkuulta syyskuulle.
 Tiedustelut Escuela Privada de Arte
 c/Francos, 42-D, 11403 Jerez de la Frontera, Cadiz
 tel.990-34-56-33 03 34

A

L

CURSILLO DE BAILE CON ANTONIO CANALES 1. - 10.7.
 Kaksi ryhmää: keski- ja ammattilaistasot.
 Escuela de Baile Flamenco José de la Vega
 c/Aribau 19, bajos - 08011 Barcelona
 tel. 990-34-3-4543 114

L

E

SANLÚCARIN KURSSIT 15.-21.7.
 Opettajina Carmen Cortés (tanssi), Gerardo Núñez (kitara) ja Miguel Angel Soto (laulu)
 Viikon kestävien kurssien ajaksi Carmen ja Gerardo ovat pyrkineet järjestämään
 mahdollisimman paljon ohjelmaa oppilailleen, joten iltaisin on odotettavissa paljon flamenco!
 Informacion Madrid:
 Art-Danza tel&fax 990-34-1-528 73 97
 Informacion Sanlúcar (8.-21.7.)
 Art-Danza tel 990-34-56-36 82 79

E

N

N

D

CURSO DE BAILE 15.-30.7.
 Opettajana Mercedes Roman, tansseina Soleá ja Bulerías
 Tiedustelut: Academia de Baile "Arco Iris"
 Barriada Eduardo Delage
 c/Rebusco.bloque 24, Jerez de la Frontera
 tel.990-34-56-87 27 87

D

A

CURSO DE FLAMENCO 5.-10.8.
 Opettajina Adrian Galía, Maria Luisa Serrano Lozano "La Chiqui", Nuria García
 Useita eritasoisia kursseja.
 Tiedustelut: Centro de Baile LA UNION
 Urb.Puertas del Sur
 Las Quintas 35, 11408 Jerez de la Frontera, Cádiz
 tel.990-34-56-14 04 06

A

R

R

I

CURSOS DEL BAILE 16.-31.8.
 Opettajina Antonio "El Pipa", Maria del Mar Moreno, Angelita Gómez
 Jokainen pitää yhden kurssin, joille voi osallistua vaikka kaikille.
 Tiedustelut: Escuela de Baile Flamenco "Angelita Gómez"
 c/Porvera 22, 11403 Jerez de la Frontera, Cádiz
 tel.990-34-56-30 14 85

I

O

O

ESCUELA CARMEN DE LAS CUEVAS
 Erilaisia ja eritasoisia kursseja läpi vuoden.
 Tiedustelut: Escuela Carmen de las Cuevas
 Cuesta de los Chinos 15, 18010 Granada
 tel. 990-34-58-221 062 fax. 990-34-58-220 476

Kurssien hinnat vaihtelevat 5 000-30 000 pesetaan.
 Lisätietoja voi kysellä Kaari Martinilta

RAJAHSTANIN MUSTALAISENSEMBLE KAUSTISILLA 15-16.7.1996
ehkä vanhinta tunnettua mustalaisten musiikki- laulu- ja tanssikulttuuria
tansseissa on nähtävissä samoja elementtejä kuin espanjalaisessa mustalaisflamencossa
7-henkiseen ryhmään kuuluu tanssijoiden lisäksi laulajia ja soittajia

TAMPEREEN FLAMENCOVIKKO 30.7.-4.8.

Flamencoristeily Näsijärvellä

Ti 30.7. klo 21.00 - 01.00

liput 65 mk, HUOM! KURSSILAISET 10 MK
esiintyjinä mm. tamperelais-helsinkiläinen Al Ajillo

Carlos Sauran *Flamenco*-elokuva

Ke 31.7. klo 22.00 Fall's Café

Córdoba Mora & Erik Steen Flamenco Fusion

To 1.8. klo 21.00 Tulliklubi

Suomalaista flamenco

Pe 2.8. klo 20.30 M/S Finlandia Queen risteily
esiintyjinä mm. tamperelainen Bocadillos con jamón

Pe 2.8. klo 22.00 Fall's Café

Esiintyjinä mm. oululainen Contratiempo

Ballet flamenco Antonio Canales

A Cuerda y Tacon

La 3.8. klo 19.00 Tampere-talo

Juerga

La 3.8. Antonio Canalesin konsertin jälkeen

Tulliklubi, pääsymaksu 10 mk

Huom! tilaisuus vain kurssilaisille ja eri flamencoyhdistysten jäsenille

Raices Flamencas -kiertue

18.9. Tampere

20.9. Café Teatro, Helsinki

21.9. Tapiolan kulttuurikeskus, Espoo

Esiintyjät: Chenco & Eva Rojano (tanssi)

Merengue de Córdoba & Raul Mannola (kitara)

Ana Ramón & Churumbaque (laulu)

TAMPEREEN KANSAINVÄLINEN FLAMENCOVIIKKO

Tampereen flamencoviikko tuo maahan Espanjasta alan parhaimmiston sekä esiintymään että koulutamaan. Näin Tampereen festivaali antaa vauhtia ja haasteita vanhan andalusialaisen mustalaistaiteen huimalle suosion nousulle Suomessa. Jo nyt opiskelijoita kursseille on ilmoittautunut lähes sata ympäri Suomea ja Ruotsia. Myös konserttien lipunmyynti on lähtenyt hyvin käyntiin.

Antonio Canales tulee uudella ohjelmalla

Tampereen flamencoviikon päävieras on flamencotanssin ykkösnimi Antonio Canales, joka viime kesänä jo valloitti suomalaiset Kuopio tanssii ja soi -festivaalilla. Hän tulee Suomeen maailmankiertueeltaan, nyt eri ohjelmistolla mukanaan 12-henkinen ryhmänsä. Canalesin konsertti A cuerda y tacon (Kielillä ja koroilla) pidetään Tampere-talon isossa salissa lauantaina 3. elokuuta klo 19. Konsertti tuotetaan yhdessä Tampere-talon kanssa.

Antonio Canales on juuri saanut Espanjan arvostetuimpana pidetyn kansallisen Premio Nacional de Danza -palkinnon. Ryhmän musiikista vastaa säveltäjä ja kitaristi José Jiménez "Viejin", joka on perinteen voimaa kantavan uuden flamencon kärkinimiä. Mm. Paco de Lucia tilasi häneltä sävellyksen uudelle levyilleen ja kutsui Viejinin sen kanssaan myös soittamaan. Canalesin ryhmään kuuluu maestron lisäksi neljä muuta tanssijaa, kolme kitaristia, kaksi laulajaa, viulisti, huilisti ja perkussionisti.

Suomalais-ruotsalainen flamencokohtaaminen

Suomalainen ja ruotsalainen flamenco kohtaavat 1. elokuuta Tampereen Tulliklubilla klo 21. Illassa esiintyvät talvella ensimmäisen suomalaisen flamencolevyn julkaisseen Raul Mannolan ryhmä Córdoba Mora sekä Ruotsin tunnetuimman flamencomuusikon, kaksi omaa levyä julkaisseen kitaristin 8-henkinen ryhmä Erik Steen Flamenco Fusion.

Suuri flamencoristeily Näsijärvellä

Flamenco suomalaiseen järvimaisemaan Näsijärvelle vietään heti viikon avajaistilaisuudessa tiistaina 30. heinäkuuta M/S Finlandia Queenillä klo 21. Suurella flamencoristeilyllä esiintyy tamperelais-helsinkiläinen flamencoryhmä Al Ajillo. Risteilyllä kuullaan myös tamperelaisen tanssijoiden kehittämä aito tampereenkielinen sevillanas villeine sanoituksineen. Risteilyllä tanssitaan sevillanasta ja rumbaa, jonka tuttuun rytmiikkaan flamenco taitamatonkin pääsee helposti mukaan.

Carlos Sauran uusi flamencoelokuva

Tammerkosken rannalla Fall's Cafén terassilla keskiviikkona 31. heinäkuuta n. klo 22 esitetään Carlos Sauran uusi elokuva Flamenco. Saura tunnetaan entuudestaan vaikuttavista flamencofilmeistään Carmen, Veren häät ja Sevillanas. Fall's Café toimii viikon festivaaliklubina.

Perjantaina 2. elokuuta n. klo 22 nähdään myös Fall's Cafén terassilla oululaisen tanssijan Soili Heikisen ryhmä ja kenties muitakin kotimaisia ryhmiä. M/S Finlandia Queenin klo 20.30 alkavalla iltaristeilyllä perjantaina 2. elokuuta esiintyy tamperelainen flamencoryhmä Bocadillos con jamón. Värikästä sevillanas-tanssia nähdään mm. katutapahtumissa, ostoskeskuksissa ja oluteltassa. Sevillanas-tanssiryhmiä saapuu eri puolilta Suomea.

LISÄTIETOJA:

Pirjomaija Ojutkangas puh. 931 - 2238 433, fax. 931 - 2148 444

Markku Huotari puh. 931 - 2666 212, fax. 931 - 2666 199

noticias de HELSINKI

ONNEA ANNELI!

Anneli Uronen, yksi suomen flamencon uranuurtajista, on saanut vuosikymmeniä jatkuneesta työstään upean tunnustuksen. Espanjan Suurlähettiläs **Egea** luovutti hänelle suurlähetystössä. 21.5.1996 kunniamerkin "*Mérito Turístico*"

Anneli Uronen aloitti komean tanssijanuransa baletissa, mutta 70-luvun alussa sydämen vei flamenco. Hän on opiskellut vuodesta -72 lähtien Madridissa ja muualla Espanjassa useiden opettajien johdolla. Oman flamencokoulunsa hän perusti vuonna -75 ja pari vuotta myöhemmin hän järjesti ensimmäisen koko illan näytöksen. Sen jälkeen näytöksiä onkin kertynyt plakkariin lukuisia.

Helsingin Flamencoyhdistys onnittelee Annelia hienosta ja taatusti ansaitusta tunnustuksesta!

In Memoriam

Espanjalainen laulaja ja Suomen ystävä **Manuel Muñoz Aguilera**, paremmin tunnettu taiteilijanimellä **Manolo Uriel**, kuoli viime vuoden marraskuussa Valenciassa, vain 45 vuoden ikäisenä. Hän oli Suomen kansalainen ja asui täällä 18 vuoden ajan. Hän oli mukana alusta lähtien (v.1978) **Anneli Urosen** Flamencoryhmän näytöksissä flamencolaulajana sekä myös "*copla*-laulajana", joksi häntä Espanjassa kutsuttiin. Lisäksi hän esiintyi Kotkan teatterin *Jeesus Kristus Superstar*-musikaalissa Juudaksen osassa. Espanjan kuningas **Juan Carlos 1** myönsi hänelle *Isabel la Católica*-kunniamerkin espanjalaisen populaari-musiikin tunnetuksi tekemisestä Suomessa.

noticias
de
TAMPERE

Paco tulee, oletko valmis?

Tampereelta kuuluu hurjia: syyskuussa Tampere-taloon saapuu Francisco Sánchez Gómez alias **Paco de Lucía** ryhmineen. Konsertin liput ovat jo tulleet myyntiin Tampere-talolla ja pian niitä voi kysellä myös Lippupalvelusta.

Paco de Lucía (s. 1947) on eittämättä vuosisatamme merkittävin flamencokitaristi. Hän on kehittänyt flamenco-musiikkia aivan uuteen, avoimeen suuntaan ja tehnyt flamencoä tunnetuksi eri puolilla maailmaa. Paco oli ihmelapsi, joka esiintyi jo 12-vuotiaana veljensä Pepen kanssa. Nuorukaisena hän hämmästytti koko Eurooppaa *Festival Flamenco Gitano* -kiertueella, esiintyen sekä solistina että mm. **El Lebrijan**on ja nuoren **Camarón de la Isla**n säestäjänä. Pacon ja Camarónin yhteistyö jatkui vuosia ja tuotti suorastaan historiallisia levytyksiä (näitä hienoja levyjä saa esim. Digeliuksesta Helsingistä). Paco ei kuitenkaan rajoittanut musiikillista luovuuttaan vain flamencoon

vaan esiintyi ja levytti sellaisten jazzin suuruksien kuten **Al di Meolan** ja **John McLaughlinin** kanssa. 80-luvulta lähtien hän on esiintynyt oman sekstettinsä kanssa, johon kuuluvat hänen veljensä **Pepe de Lucía** (laulu, kitara) ja **Ramón de Algeciras** (kitara), **Jorge Pardo** (huilu, saksofoni), **Carles Benavent** (basso), **Rubem Dantas** (perkussiot) ja **Manolo Soler** (perkussiot ja toisinaan myös tanssi). Tämä ryhmä on vierailut 80-luvulla Suomessakin Kulttuuritalolla.

Pacon levyjä löytyy runsaasti helsinkiläisistä musiikki-liikkeistä. Klassikon asemaan ovat nousseet Camarónin kanssa tehtyjen levyjen lisäksi mm. sooloalbumit *Fuente y Caudal* (-73), *Almoraima* (-76) ja *Siroco* (-87). Amerikan 500-vuotisjuhlien kunniaksi hän laajensi repertuaariaan klassisen musiikin puolelle levyttämällä hienon version **Joaquín Rodrigo**n *Concierto de Aranjuezista* (-92).

OSSI AALTONEN

-SOITTAJASTA KITARANRAKENTAJAKSI

Ossi Aaltonen aloitti flamencon soittamisen silloin kun flamenco osasi Suomessa kaksi ja puoli ihmistä (Reima Nikkisen ilmaisu). Flamencon nälkä vei pohjoisen pojan etelään, josta löytyi intoa jatkaa pioneerin työtä. Pari vuosikymmentä Ossi oli "ainoa" kitaristi, joka sai esiintyä lähes jokaisessa flamencopoppoossa. Työ on tuottanut hedelmää: nuoria kitaravelhoja löytyy nykyisin muitakin ja maestro voi suuntautua muualle. Tänäpä hän rakentaa flamencokitaroita. Niitä osaa Suomessa tehdä vasta yksi ihminen.

LAURA: Milloin ja miten aloitit flamencon soiton ?

OSSI: Aloitin klassisen kitaran soiton ja opettelini blues-kaavaa. Noin 15-vuotiaana tapasin koulussani ylemmällä luokalla olleen **Hannu Räsäsen**. Hannu soitti flamencoä, **Manitas de Platan** tyyliä, ja yhdessä me kuuntelimme erilaisia flamencolevyjä ja jammailimme. Hannu tutustutti minut myös **Paco de Luciaan**, josta tuli suuri innoittajani. Koulujalla minulla oli tapana soitella levyjen mukana, ns. "apinoida". Eräänä hiihtolomana otin joka aamu kitaran ja mankan esille ja soitin aina yömyöhään asti. Halusin oppia kokonaisen kappaleen ja useimmiten valitsin liian vaikean.

LAURA: Olet opiskellut flamencoä myös Espanjassa, jossa tutustuit mm. **Gerardo Núñeziin**, eikö totta?

OSSI: Kyllä. Vuodesta 1979 kävin muutaman kerran Jerezissä, *Catedra de Flamencologia de Jerez*-kursilla, jossa opettajana toimi **Parilla de Jerez**. Samoilla kursseilla Gerardo oli tanssikurssien säestäjänä ja siellä tapasin hänet ensimmäisen kerran. Myöhemmin tapasin häntä myös Cordobassa ollessani siellä kursseilla tai käymässä. Kerran Gerardo vei minut erälle tanssitunnille säestämään, jossa opettajana toimi **Martinez de la Peña**. Emmekä kauaa ehtineet soittaa kun Martinez jo heitti minut ulos tunnilta.

LAURA: Olet soittanut ja keikkaillut **Ari Salinin** kanssa?

OSSI: Kyllä. Hannu Räsänen kertoi kitaraseurasta, joka kokoontui taiteilijakoti Lallukassa. Samassa paikassa kävi myös flamencon harrastajia ja siellä tapasin mm. "Suomen flamenkokitaran isän" **Tor Pulkkinen** ja Ari Salinin. Ari pyysi sitten myöhemmin minua ryhmäänsä toiseksi kitaristiksi, jossa laulajana toimi nyt jo edesmennyt **Manolo Uriel**. Manolon kanssa tein keikkaa myös kahdestaan.

LAURA: Keitä tanssijoita olet säestänyt Suomessa?

OSSI: Aloitin keikoilla säestämisen ensin **Anneli Urosen** ja **Reima Nikkisen** kanssa, joiden kanssa tein paljon keikkoja. Myöhemmin olen tehnyt töitä lähes kaikkien Helsingissä tällä hetkellä toimivien flamencotanssijoiden kanssa, enemmän tai vähemmän.

Tanssitunneilla säestämisen aloitin Anneli Urosen koulussa ja nykyään säestän Flamenco Shopin oppilaita.

LAURA: Mistä sait kimmokkeen ruveta rakentamaan kitaroita?

OSSI: Kun Ari Salin lopetti soittamisen ja muut soit-tajakaverini ryhtyivät perustamaan perheitä, alkoi soit-tomotivaatio hiljalleen hiipua. Myös kitaroiden saaminen Espanjasta oli vaikeaa. Joten päätin tilata kitaran **Kauko Liikaselta**, joka teki kitaran kannen kokopuusta. Saatuaani

kitaran en ollut kuitenkaan tyytyväinen lopputulokseen. Niinpä pyysin saada tehdä oman kitaran hänen verstaallaan, johon Liikanen antoi avuluaasti opastusta. Itse etsin sen, mikä on flamenkokitaralle ominaista, ja sama etsintä on jatkunut näihin päiviin asti. Mielenkiintoista kitaran rakentamisessa on se, kun on saamassa kitaran valmiiksi ja ajattelee, ettei keksi enää muuta keinoa, jolla saisi kitaran paremmaksi, niin hetken kuluttua kitaran valmistuttua on pää taas täynnä uusia ideoita seuraavaa kitaraa varten.

LAURA: Oletko saanut huonoja kokemuksia espan-jalaisista kitaroista?

OSSI: Runsas vuosi sitten päätin lähteä Espanjaan ostamaan kunnon kitaraa ja ostin **Conde Hermanosin**, joka on maineeltaan todella hyvä kitaramerkki. Hinta oli kyllä "hyvä" mutta laatu huono. Kitara soi epävireisesti. Nauhat eivät olleet kohdallaan, joten vaihdoin ne. Valitettavasti sekään ei auttanut, sillä kitaran pohja vetää sisään ja kitara on edelleen epävireessä. Kitara on ollut nyt vuoden kotelossa. Olen todennut että omatekemäni on parempi.

LAURA: Eikö myös **Raul Mannola** käyttänyt tekemänsä kitaraa levytyksessään?

OSSI: Kyllä. En kuitenkaan ollut täysin tyytyväinen siihen vaan ryhdyin sitä korjaamaan, joten lopputulos oli, että kitara oli kahden viikon kuluttua paloina.

Erika Alajärvi

flamencon filosofiaa

Tällä kertaa *flamencon filosofiaa* -palstalle ovat kirjoittaneet Pohjoinen flamenco ry:n puheenjohtaja Soili Heikkinen ja Tampereen Peña flamencan puheenjohtaja Markku Huotari.

SOILI HEIKKINEN

Huumoria, uljuutta ja lujuutta

Näin flamencoä ensimmäisen kerran 14-vuotiaana, jolloin ihastuin tietysti tanssiin ja rytmiikkaan. 25-vuotiaana näin **Sauran** flamencoelokuvat, jotka löysivät tiensä kotikaupunkiini Ouluun. Minä ja muutamat muut oululaiset päätimme, että tuota täytyy päästä tekemään.

Ensimmäisiä innostajia tanssin puolelta olivat juuri Sauran elokuvissa esiintynyt **Cristina Hoyos** ja **Carmen Cortés**, jonka pidätettyyn ja samalla liikkuvaan tyyliin ihastuin ensimmäisellä opintomat kallani Madridissa. Minulla oli paljon onnea: tuohon aikaan Madridissa oli vilkas flamencoelämä, joka ilta saattoi nähdä hyvää flamencoä: näin Casa Patasissa esimerkiksi **Antonio Canalesin** ja kuulin monia hyviä laulajia. Vähitellen flamencon muut muodot, laulu ja kitara, alkoivat aueta minulle, samoin kuin flamenco elämänviisautena.

Flamencon edessä on oltava nöyrä. Se on iso perintö. Ihmiset luulevat usein että riittää kun liikutaan tohkeissaan ja huudetaan olé, mutta kyse on jostain aivan muusta. Flamencoä on vaikea opettaa ja oppia. Olin ennen flamencoä

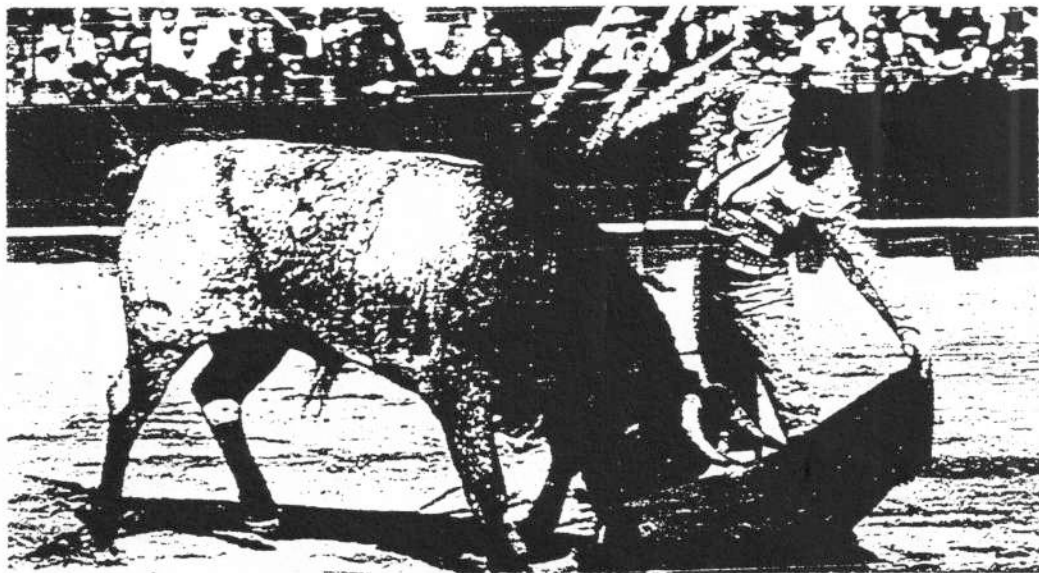
tanssinut modernia tanssia, joka 80-luvun loppupuolella oli aika geometristä ja abstraktia. Olin kyllästynyt lavalla näkyviin irtopäihin, joissa ei ollut mitään tunnetta. Flamencossa tuo tunne oli, ja se puhutteli.

Minulle flamenco on vanha elämänviisaus, uljas elämää eteenpäin vievä filosofia, johon sisältyy huumoria, uljuutta ja lujuutta. Flamenco on uskoa omaan pieneen ihmiseen, siihen, mikä omassa itsessä on. Vanhat letrat ovat kulkeneet isältä pojalta, vuosisadalta toiselle, ja aina uudet sukupolvet ovat löytäneet niissä olevan viisauden.

Täällä pohjoisessa flamenco on antanut voimia selviytymään pitkästä pimeästä talvesta. Rytmii, tanssi ja musiikin energia pitävät huolen siitä, ettei vaivu horrokseen. Täällä jylhässä Peräpohjolassa tarvitaan mielestäni flamenco viisautta: elämäniloa, sensuaalisuutta ja luonnollista itsensä hyväksymistä.

(haastattelun kirjasi Katja Lindroos)

flamencon filosofiaa

MARKKU HUOTARI

Parhaitakin matadoreja on kuollut härän sarviin

Mitä enemmän flamenco opiskelen ja toisten esityksiä seuraan, sitä uhkaavampaa ja hienompaa on parhaimmillaan kokea flamencon minulle ehkä tärkein piirre: arvaamattomuus. Flamenco ei tule valmiiksi vaikka sitä kuinka tekisi eikä se lopu vaikka sitä kuinka kuluttaisi, olipa kitara minun kädessäni tai **Paco de Lucian**. En siis puhu vain itsestäni: piru vieköön, huiputhan ovat kanssani samalla viivalla! Kun kuulen ja näen miten loistavia kitaristeja ovat esimerkiksi Paco de Lucia ja **Vicente Amigo**, oivallan miten omalla tasollaan hekin ovat täsmälleen yhtä arvaamattomassa tilanteessa kuin minä omallani.

Miten onnistua tässä ja nyt, miten löytää uutta? Kuuntelin jossakin peñassa **José Mercen** laulua ja tajusin että no, tällä kertaa kävi näin. Sain muutaman kerran kuulla **Camarónia**, eikä edes hän voinut napata duendea taskustaan ja näyttää sitä yleisölle kuin sanoen: tässä, ottakaa. Ja sitten kun se onnistuu niin jopa onnistuukin. Se on lentoon lähtöä ja itse lentoa, tunnetta että kaikki sujuu. Se on hurmioitumista siihen että jotkin niin hennot välineet kuin siivet kantavat. Muistan sanonnan runoilija on se joka pudottaa rotkoon höyhenen ja odottaa, että kaiku vastaa. Joskus se vastaa! Flamenco on hetken taidetta, ja siinä on sen uhma ja hienous.

Ratkaisevalla hetkellä flamenco syntyy - tai sitten se jää vain ammattilaissuorituksen tasolle. Tällaista on vaikea ainakin aluksi hyväksyä. Ajattelemme mieluummin, että flamenconi on hyvää, koska minä osaan sitä. Se on ikään kuin ammatti. Kuin toimittajan tai insinöörin tai soittajan tai tanssijan tai rakentajan tai kenen tahansa. Ammattitaito onkin tarpeen, myös flamencon tekijälle ja sen kaltainen asenne harrastelijalle, aficionadolle. Mitä enemmän osaat,

sitä enemmän osaat. Taitojen kehittäminen on myös erittäin palkitsevaa ja luovaa työtä - se tuottaa iloa ja vie eteenpäin. Silti ammattilaisen taito ei takaa enempää kuin ammatillisen suorituksen.

Pohjimmiltakaan - jos nyt pohjiaan voi ihan varmasti edes tuntea: mutta kuitenkin pohjimmiltaan minua vetää flamencossa puoleensa sen arvaamattomuus. Vasta riski tuntuu tekevän flamencosta totta ja se, kuten **Anna Haaranen** määritteli, että kirjoitan alle oman nimeni. Ensin riski on se, että osaako ylipäänsä mitään. Sitten se, kuinka paljon osaan. Sitten se, onko osaamiseni todella johtanut johonkin omaan tulkintaan. Sitten se, onko saavuttamani uutta. Vaikka kaiken olisi onnistunut jossakin muodossa toteuttamaan, vaanii jossakin kysymys: tässäkö kaikki?

Kuulostaako pessimistiseltä? Sitähän tämä ei ole - päinvastoin. Juuri arvaamattomuus ja uskallus riskiin vievät meitä eteenpäin. Olen työssäni kirjallisuustoimittajana kokenut aivan saman ja saanut siihen itse asiassa puhdistavia impulsseja juuri flamencosta. Flamencoinkin pesiytyy helposti monenlaisia kliseitä kuolemasta, rakkaudesta, mustalaisista, duendesta, taiteesta, boheemisuudesta ja tulisuudesta ja ties mistä. Niistä tulee kliseitä silloin kun niitä hoetaan ja toistetaan enempiä ajattelematta ja tuntematta - kuin mitään flamencon tuotemerkkejä. Jos näissä sanoissa jotain totuutta on, se on itse koettava ja eletävä, opintojen aikana ja jälkeen sen voi löytää vain itse, ja sen joutuu panemaan peliin ja katsomaan, mihin kaikkeen panos kestää. Matadoreista parhaimpiakin on kuollut härän sarviin. Flamenco vaatii tuon haasteen ja siksi se parhaimmillaankin on arvaamatonta.

música

MANOLO SANLÚCAR:

Tauromagia, 1988

Mukana kokonainen orkesteri (esim. 18 viulistia) ja kuoro, **laulajat** José Mercé, "El Moro" (El Indio Gitano) ja "Macanita", **kitaristit** Isidro Muñoz ja Vicente Amigo, **tanssi** Manolo Soler, **perkussiot** Manolo Soler, Tino Di Lleraldo ja Diego Carrasco, **palmas** Manolo Soler ja Diego Carrasco.

Kaari Martin: Raul Mannola, mitä Tauromagia-levy merkitsee sinulle?

R.M: Se on paras levy mikä minulla on, täydellinen mestariteos joka suhteessa.

K.M: Onko tässä levyssä tarina?

R.M: On jo sinänsä vaikeaa saada yksi kappale kuulostamaan tarinalta, mutta tällä levyllä jokainen falsetakin on oma tarinansa. Koko levy on yhtenäinen.

K.M: Mitä Tauromagian tarina käsittelee?

R.M: Tauromagia on sanaleikki (tauro = härkä, magia = taika, tauromaquia = härkätaistelu) ja levy kuvaa konkreettisesti härkätaistelun maailmaa. Esimerkiksi levyn ensimmäinen kappale kertoo siitä kuinka lehmä synnyttää aamukasteella, *Orasion* (= rukous) kertoo hetkestä, jolloin torero on yksin ennen areenalle astumista ja rukoilee neitsyen kuvan edessä, *Puerta del Principe* täydellisesti onnistuneesta taistelusta.

K.M: Mitä härkätaistelu merkitsee Manolo Sanlúcarille?

R.M: Hän on härkätaistelu-aficionado ja Tauromagia on hänen kunnianosoituksensa härkätaisteluperinteelle. Alkuperäinen idea oli tosin laulaja **Luis Eduardo Auten**.

K.M: Mitä härkätaistelulla ja flamencolla on yhteistä?

R.M: Sama ideologia ja elämäntyyli. Tanssissa se ilmenee samoina liikkeinä.

K.M: Onko tämä levy muuttanut kitaraflamenco?

R.M: Millään toisella levyllä en ole kuullut flamenco-kitaristin soittavan yhtä kauniisti, herkästi ja tunteellisesti täyttäen jopa klassisen kitaran puhtausvaatimukset samalla kuulostaen aidolta flamencolta.

Tauromagia on flamenco puro, puhdasta flamenco.

Levyn sisäkannessa Sanlúcar selostaa tarkemmin kappaleiden taustaa.

música

VICENTE AMIGO:

Vivencias Imaginadas, 1995

Mukana: **kitara** Paco de Lucía, **perkussiot** Tino Di Geraldo, **laulu** Raquel Ruiz ja Duquende, **cajón** Patricio Camara "Pachi", **trumpetti** Irapoá Freire "Irapa", **palmas** "El Pelle", "Botas Gordas" ja "Mochilones".

Vicente Amigon pitkään odotettu toinen soololevy on kokonaisuutena hyvin moderni. Levyn ensimmäisen raidan *rumbassa* soi hallitsevana instrumenttina trumpetti, jota ei ole flamencossa aikaisemmin levytetty näin laajalti. Kappaleessa on selvää hittiainesta ja Amigo vaikuttaakin flamencokitaran seuraavalta "kruununprinsiltä". Modernista yleisilmeestä huolimatta levyltä löytyy myös yllättävän traditionaalisia ratkaisuja; esimerkkinä *rondeñan* falseta, joka on suora variaatio **Ramón Montoyan** *rondeña*-falsetasta 50 vuoden takaa.

Näiden lisäksi levyllä on *bulerias*, *minera*, *fandangos*, *tanguillo*, jazzkitaristi **Pat Methenylle** omistettu *balladi/bulerias* "Querido Metheny" (jossa soittaa mukana Paco de Lucía) ja levyn nimikappale *zapateado*. Tässä "antizapateadossa" on vältetty kaikkia mahdollisia zapateadon tyypillisiä piirteitä, kappale loppuu vauhdikkaaseen rumpusessioon jossa on kuultavissa länsi-afrikkalaisia piirteitä, samoin kuin Raquel Ruizin lauluosuuksissa.

Vicente Amigon persoonallisen tyylin tunnistaa heti missä ikinä hän soittaaakin. Hänen soundinsa on erilainen kuin kellään muulla, ja hän on tuonut flamencokitaran soittoon

uutta tuoreutta ja hyvin yksinkertaisiakin oivalluksia. Flamencon uusi suuntahan on mahdollisimman avoin, mutta se ei tarkoita sitä että pitäisi hakea aina vain monimutkaisempaa.

Uuden levyn jokainen kappale on oma tarinansa, joista muodostuu yksi, kokonainen tarina ja juuri siltä kitaralevyn pitääkin kuulostaa. Erinomainen ja tyylikäs levy.

Raul Mammola

Haastattelun teki Kaari Martin

LEYENDAS FLAMENCAS

Antonio Chacón

Antonio Chacón oli aikansa tunnetuin laulaja. Monien mielestä hän oli kaikkien aikojen suurin. Tämä ei-mustalainen maestro eli ja vaikutti aikana, jota historioitsijat pitävät flamencon yhtenä murroskaudesta. Suppean aficionadon joukon hellimä taidemuoto nousi suurten massojen tietoisuuteen. Yksi tähän kehitykseen eniten vaikuttaneista taiteilijoista oli juuri don Antonio Chacón.

Aina kun puhutaan siitä, kuka on suurin ja paras, on oltava tarkkana. Superlatiivit johtavat usein harhaan ja liiallisesti käytettyinä menettävät merkityksensä. Ne jotka puhuvat Antonio Chacónista suurimpana liittävät suurin-sanaan termin *cante andaluz* (=andalusialainen laulu). Mitä tämä *cante andaluz* sitten tarkoittaa? Miten se eroaa *cante jondosta* (=syvä laulu) ja *cante gitanosta* (=musta-laislaulu)?

Cante jondo on kattotermi, joka lukee sisäänsä kaikki ns. syvät laulut, kuten *soleá*, *siguiriya*, *tonás*, *tarantas* jne. *Cante andaluz* ja *cante gitano* ovat tarkempia termejä. *Cante gitano* on nimensä mukaisesti hyvin mustalaisvaikutteista, karheaa ja väkevää laulua. Tyypillisiä esimerkkejä ovat vakavat *soleá* ja *siguiriya*, mutta myös iloiset ja maanläheiset laulut kuten *tangos* ja *bulerías*. *Cante andaluz* voi olla syvää, mutta siitä puuttuu *cante gitanolle* ominainen karheus. Tyypillisiä kappaleita *granainas*, *tarantas* ja *malagueñas* sekä kaikki Cádizin alueen laulut, kuten *alegrías* ja *mirabrás*.

Don Antonio Chacónin korkea falsettomainen ääni taipui erinomaisesti juuri *granainan*, *tarantasin* ja *mirabrásin* monimutkaisiin kuvioihin. Hänen laulutavassaan oli melodisuutta, sulavuutta ja puhautta, joka miellytti asiantuntijoiden lisäksi myös suurta yleisöä, joka vierasti *cante gitanon* karkeaa alkuvomaisuutta. Tahtomattaan Antonio Chacón teki myös hallaa flamencolle. Hän itse lauloi puhdasta flamencoä, mutta sai suosionsa myötä jäljitelijöitä, jotka omaksuivat mestarilta virtuositeetin ilman taiteellista sisältöä.

Antonio Chacón kuului itse flamencon kultakauteen, mutta hänen vaikutuksestaan flamenco kehittyi näyttävämpään ja kaupallisempaan suuntaan, jota kutsutaan nykyisin *opera flamencaksi*. Kohtalon ironiaa on, että Chacón itse tuomitsi jyrkästi kehityksen, johon hän oli itse myötävaikuttamassa.

Don Antonio Chacón syntyi vuonna 1865 Jerez de la Fronterassa ei-mustalaiseen perheeseen. Hänestä piti alunperin tulla isänsä tapaan suutari, mutta jo kymmenen vanhana laulu alkoi kiinnostaa enemmän. Hän karkaili perheeltään salaa café cantanteihin ja juergoihin ja opetteli laulamaan. Ollessaan 14-vuotias hyvä haltia-kummi nimeltä **Enrique el Mellizo** kuuli hänen lauluaan ja suostutteli Chacónin isän päästämään pojan Cádiziin. Cádizissa Chacón pääsi laulamaan Enrique el Mellizon ”lämmittelijänä” palkkanaaan seitsemään pesetä illalta.

Uransa alkuvaiheessa Chacón lauloi ainostaan *cante gitanoa*, jonka hän oli omaksunut kotikaupunkinsa mestareilta. Vähitellen kävi kuitenkin selväksi, että hän oli omimmillaan toisentyypisissä lajeissa. Hänen puhdas

tenoriaänensä ei sopinut *cante gitanon* tummiin ja väkeviin sävyihin. Hän vaihtoi *cante gitanon cante andaluziin*, ja ura lähti heti nousuun. Chacón sai tärkeän kiinnityksen Sevillaan paikkaan nimeltä Café Burrero, josta hänen maineensa alkoi kiiriä.

Antonio Chacónista tuli flamencon historian monipuolisimpia laulajia. Koko elämänsä ajan hän tutki cantea ja opetteli väsymättömästi uutta. Hän saattoi lähteä pitkälle ja vaikeakulkuiselle matkalle johonkin andalusialaiseen pikkukylään vain siitä syystä, että oli kuullut sieltä löytyvän jonkin harvinaisen canten taitajia. Tällä tavalla Chacón piti hengissä monia uhanalaisia canteja. Hänen säestäjinaan olivat usein **Pericón el del Lunar** ja **Ramón Montoya**, kaksi poikkeuksellista kitaristia, joissa Chacón löysi vertaisensa.

Chacónin ensirakkaus oli *cante gitano*, ja se säilytti aivan erityisen paikan hänen sydämessään. Hän käytti kirjaimellisesti omaisuuksia yksityisten juergojen järjestämiseen. Chacónin ihailemia *cante gitanon* mestareita olivat mm. **Manuel Torre** (jota hän kutsui parhaaksi), **Tomás Pavón** ja hänen sisarensa **la Niña de los Peines**, **Joaquín el de la Paula**, **El Niño Gloria** jne. jne.

Antonio Chacónia käsittelevissä kirjoituksissa muistetaan aina mainita hänen herrasmiesmäisyytensä. Hän pukeutui tyylikkäästi ja käytti laullessaankin korrektia espanjaa. Hän saavutti taiteellaan ja käytöksellään sellaista arvostusta, että häntä alettiin

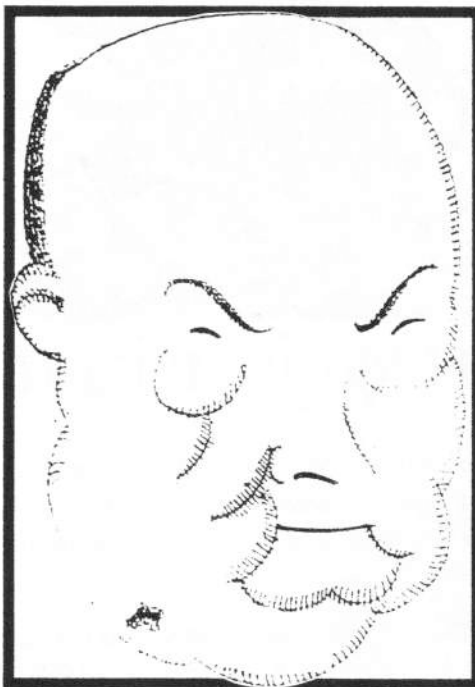
yleisesti kutsua don Antonio Chacóniksi. ”Don” etuliitettä käytettiin noihin aikoihin vain aatelisherrojen nimien yhteydessä.

Antonio Chacón kuoli vuonna 1929 Madridissa. Hänen kuoli, kuten sanonta kuuluu, ilman rahaa edes tupakka-askiin. Hän oli tuhlannut kaiken canteen.

Katja Lindroos

Lähteet D.E.Pohren, *Lives and Legends of Flamenco*
Ángel Álvarez Caballero, *El Cante flamenco*

Huom. Viime numerossa olleesta **Antonio el Bailarín**ia käsitelleestä jutusta oli epähuomiossa jäänyt pois Antonion syntymävuosi, kuten eräs lukijamme aiheellisesti huomautti. Antonio syntyi vuonna 1922 ja kuoli siis tämän vuoden alussa.

Ginesa Ortega ja noiduttu rakkaus

Ginesa Ortega on meilläpäin melko tuntemataon flamencolaulaja, joka kuitenkin on luonut uraa ympäri maailmaa, erityisesti laulamalla Manuel de Fallan säveltämää "Amor Brujo":a eli Noiduttua Rakkautta. Ginesa vieraili Helsingissä 29.3.-1.4.96. ja esiintyi täällä Avanti!-orkesterin kanssa.

Ginesa Ortega syntyi Ranskassa(!) vuonna 1967. Perhe muutti kuitenkin Barcelonaan pian Ginesan synnyttyä. Ginesan vanhemmat ovat espanjalaisia, äiti mustalainen, joten alusta asti Ginesan elämään kuului luonnollisesti flamenco

M.S.: Miksi ja miten aloit flamencon?

G.O.: Oikeastaan en ehtinyt ajatella että haluan ryhtyä flamencolaulajaksi ennen kuin jo olin siinä asemassa. Pienestä asti olin tottunut siihen, että kaikissa perhejuhlissa, pienissä ja suurissa, tanssittiin, laulettiin ja soitettiin flamenco ja itse aloitin laulamisen jo 3-vuotiaana. Voi sanoa, että flamenco valitsi minut, enkä minä flamenco.

M.S.: Koska esiinnyit ensi kertaa yleisön edessä?

G.O.: Se oli vuonna -79 ollessani 12-vuotias ja 'ryhmään' kuului minun lisäksi vielä kitaristi. Siitä kaikki alkoi ja muutaman vuoden kuluttua esiinnyin ensi kertaa ulko-mailla. Lauloin 4 vuotta "La Fura del Baus"-nimisen Barcelonalaisen ryhmän kanssa, joka tekee hyvin modernia musiikkia, vaikka ydin on kuitenkin aina flamenco. Sen jälkeen olen tehnyt paljon 'fuusioita', siis sekoitellut flamenco muuhun musiikkiin, olen tehnyt teatteri-musiikkia ja jazziaakin olen laulanut puolitoista vuotta. Varsinainen 'räjähdys' urassani oli kuitenkin Manuel de Fallan 1915 säveltämä "Noiduttu Rakkaus". Sitä olen laulanut eri orkestereiden kanssa ympäri maailmaa siitä lähtien kun sen ensi kertaa esitin Espanjassa.

M.S.: Mitä teet kun olet kotona Espanjassa, Barcelonassa? Onko sinulla oma ryhmä?

G.O.: Kyllä minulla on Barcelonassa on oma pieni flamencoryhmä, johon kuuluu kitara, basso ja cajón.

M.S.: Ryhmään ei siis kuulu tanssijaa?

G.O.: Ei, enkä ole koskaan laulanutkaan ryhmässä, jossa olisi ollut tanssija, mutta tulevaisuudessa haluaisin kokeilla sitäkin.

M.S.: Etkö kaipaa perinteistä flamenco?

G.O.: Kyllä, paljonkin. Ryhmäni kanssa teemme juuri 'puhdasta' flamenco ja haluankin nyt, kaikkien kiertueiden ja fuusioiden jälkeen palata juurilleni ja laulaa aitoa flamenco.

M.S.: Mikä flamencolaji on sinulle kaikkein rakkain?

G.O.: *Taranto ja soleá*

M.S.: Haluaisin vielä lopuksi kysyä: Miksi laulat flamenco?

G.O.: En voisi kuvitella päivää ilman laulua. Flamenco on kiehtova maailma, se säilyttää kiinnostavuutensa laajuudellaan ja aina on jotain uutta opittavaa, se on haaste, sitä paitsi en osaa tehdä muutaakaan. Laulu on elämäni.

M.S.: Kiitos haastattelusta ja onnea esitykseen!

Marianna Stråhlmann

Tämänkertaisella terminologia-palstalla selvitetään flamencon eroja verrattuna muihin espanjalaisiin tanssimuotoihin, jotka usein sekoitetaan flamencoon. Erot ovat usein häilyviä, mutta tiettyjä rajoja voidaan kuitenkin vetää.

¿ESCUELA BOLERA?

Tätä tanssia harvemmin sotketaan flamencoon, koska sitä tanssitaan tossut jalassa. Pohjana tässä tanssityylissä ovat historialliset tanssit, mm hovitanssit. Escuela bolera -tyyliin kuuluvat olennaisesti kastanjetit.

¿CLÁSICO ESPAÑOL / DANZA ESPAÑOLA?

Tämä tanssi sotketaan yleisimmin flamencoon. Suomen Kansallisbaletti esittää parhaillaan *Don Quijotea*, johon clásico españolin mestari *José de Udaeta* on koreografinut pari numeroa. Jotkut baletin tanssijoista ovat julkisuudessa puhuneet "flamenconumeroista".

Kyseessä on kuitenkin väärinkäsitys: tanssit ovat clásico españolia tai danza españolaa eli klassista espanjalaista tanssia. Tätä tanssia tanssitaan flamencokengät jalassa ja sen estetiikassa on paljon flamencomaisuutta, mutta se ei kuitenkaan ole flamenco. Musiikki on klassista orkesterimusiikkia eikä tanssien rakenne muistuta juurikaan flamenco. Lisäksi tanssijat soittavat usein kastanjetteja. Monet tunnetuimmista clásico español -numeroista ovat espanjalaisen operetin eli zarzuelan tanssikohtauksia.

¿SEVILLANAS, FANDANGOS DE HUELVA, VERDIALES etc.?

Andalusiasta, kuten Espanjasta laajemminkin (tämä on oman juttunsa aihe!) löytyy rikasta folklorea, johon kuuluvat olennaisesti erilaiset tanssit. Nämä ovat siis kansantansseja, joilla ei ole samanlaista taiteellista painoa kuin flamencolla.

Andalusian tunnetuimmat kansantanssit ovat sevillanas ja fandangos de Huelva, jotka on nykyisin otettu flamencon piiriin mukaan. Nämä tanssit ovat aitoa elävää kansanperinnettä, joita tanssitaan juhlissa ja ferioissa. Molempiin sopivat hyvin kastanjetit. Sevillanas tanssitaan perinteisten askelkuvioiden mukaisesti, joihin opettajat yleensä lisäävät oman mausteensa, fandangos de Huelva ja verdiales taas ovat koreografisesti vapaampia. Molempia tanssitaan usein pareina tai ryhmissä, mikä erottaa ne flamencosta, joka on leimallisesti soolotanssi.

¿BAILE FLAMENCO?

Mikä on flamencotanssia ja mikä ei? Onko tiettyjä liikkeitä, jotka tekevät flamencosta flamencon? Flamencotanssille on ominaista käsivarsien ja varsinkin naisilla ranteiden liikkeet, jotka yhdistyvät erilaisiin markkeerauksiin. Lisäksi perinteisessä flamencotanssissa on yleensä koputusosa eli escobilla, joka keskittyy rytmiiikkaan. Näin on kuitenkin myös monien ei-flamencotanssien kohdalla.

Flamencoksi flamencotanssin tekee ennen kaikkea musiikki. Mutta millainen musiikki? Nykyisten fuusioiden aikana flamenco-musiikki ei enää ole pelkästään laulua ja kitaraa, vaan instrumentteja voi olla useita. Tietty yhteys perinteeseen on kuitenkin olemassa, esim. rytmikka ja kappaleen rakenne. Parhaiten flamencon nykyiseen monimuotoisuuteen pääsee sisälle käymällä katsomassa mahdollisimman paljon esityksiä. Helsingin Flamenco-yhdistys auttaa tässä järjestämällä erinomaisia videoita.

palos flamencos

BULERÍAS

Bulerías on flamencolaulu, jonka kolmi- tai nelisäkeiset säkeistöt lauletaan usein jonkin toisen laulun *rematena* eli lopetusosana. Buleriaksen perusesitystapoja on kaksi: nopeatempoinen *bulerías festera* ja hitaampi *bulerías al golpe*, joka tunnetaan myös nimellä *soleá por bulerías*. Sensijaan *cantessa*, *bailessa* ja *toquessa* erotetaan useita eri tyyliä, jotka ovat nimetty synnyinseudun mukaan. Tunnetuimpia näistä ovat Jerezin, Utreran, Álcalan, Trianan, Los Puertosin ja Cádizin tyyliuunnat.

Ominaista buleriakselle (tässä nimenomaan *bulerías festera*) on nopeus, satiirisuus, leikillisuus, spontaanisuus, joustavuus, improvisatorisuus, humoristisuus ja itseironia. Se on joustavin kaikista flamencomuodoista. Melkein mitä vain voi tanssia ja laulaa buleriaksena, kunhan se on compáksessa.

Buleriaksen synnystä on useita eri teorioita. **D. E. Pohrenin** mukaan todennäköinen selitys on, että bulerías oli aluksi *cantiña*-ryhmään kuuluva laulu, joka laitettiin alegriaksen rytmiin. Kolmirivisen säkeistönsä se lainasi *soleá cortalta*. Erään toisen teorian mukaan bulerías syntyi rematesta, jolla **El Loco Mateo** lopetti *soleán* viimeisen säkeistön. Buleriaksen synty ajoittuu yhdeksännentoista vuosisadan loppuun. Sen sanotaan syntyneen Jerezissä Santiagon mustaliskorttelissa Nueva ja Cantareria kaduilla.

Ricardo Molinan ja **Antonio Mairenan** mukaan buleriaksen nimi on omaksuttu bolero-tanssista. He esittävät, että sana bulerías olisi kehittynyt seuraavasti bolera-bolera-buleria. Yleisesti hyväksytyn teorian mukaan sana tulisi espanjankielisestä burlar-sanasta, joka tarkoittaa ilveilemistä. Kummastakaan teoriasta ei ole saatu täyttä varmuutta.

flamenco

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n

MARKKINOINTITUTKIMUS

Flamencoyhdistys teetti vuoden vaihteessa markkinointitutkimuksen. Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisena tutkimuksena lähettämällä vastauslomake kaikille rekisterissä oleville jäsenille. Tutkimuksen tavoitteena oli palvelun laadun selvittäminen, kysynnän ja odotusten kartoittaminen, sekä parhaimman mahdollisen viestintäkanavan löytäminen. Tutkimuksen avulla haluttiin antaa jäsenille mahdollisuus vaikuttaa nimettömänä yhdistyksen toimintaan ja saada siten ajatuksensa hallitukselle tiedoksi. Tutkimuksesta voidaan käyttää nimitystä asiakastytyväisyystutkimus.

Vastauksia tuli yhteensä 113 kpl eli 58% vuoden 1995 maksaneista jäsenistä vastasi kyselyyn. Valtaosa tutkimukseen vastanneista oli flamencotanssin harrastajia, asui pääkaupunkiseudulla ja iältään alle 40 vuotiaita. Flamenco he olivat harrastaneet alle viisi vuotta ja käyttivät aikaa harrastukseensa alle kymmenen tuntia kuukaudessa. Rahaa harrastukseensa suurin osa vastanneista käytti alle 500 mk kuukaudessa. Flamencon harrastajille olivat muutkin taiteiden ja itseilmaisun lajit lähellä sydäntä. Flamencon lisäksi harrastettiin musiikkia, itämaista tanssia sekä muuta tanssia ja liikuntaa.

Helsingin Flamencoyhdistyksen kolmeksi tärkeimmäksi tehtäväksi nousivat tiedottaminen ajankohtaisista tapahtumista (26% vastauksista), vierailevien taiteilijoiden tuominen Suomeen (22% vastauksista) sekä jäsenlehden Letran toimittaminen (19% vastauksista). Tiedottaminen ajankohtaisista tapahtumista ja jäsenlehden toimittaminen kulkevat yhdistyksen toiminnan kannalta käsi kädessä. Letra oli jäsenille toiminnasta ja tapahtumista tiedotettaessa jäsenkirjeiden ohella paras viestintäkanava. Myös flamencotietouden levittäjänä Letra oli paras. Yhdistyksen suorittamaa viestintää voidaan pitää jäsenten kannalta tärkeimpänä osa-alueena yhdistyksen toiminnassa.

Huomattavaa yhdistyksen kolmen tärkeimmän tehtävän arvioinnissa oli, että vaikka vierailevien taiteilijoiden tuominen Suomeen koettiin tärkeäksi, ei kurssitoimintaa kaivannut kuin 14 % vastanneista. Ulkomaisten flamencotaiteilijoiden näkemiselle ja kuulemiselle on selvästi kysyntää, mutta sen sijaan 83% vastanneista oli sitä mieltä että kurssitoimintaa on Helsingissä riittävästi. Palvelujen kysynnässä

tärkeimmäksi nousi kirjojen, videoiden ja äänitteiden lainaus (42% vastanneista). Lainaus toiminnan toteuttaminen vaatii investoimista lainattavaan materiaaliin sekä järjestäytynyttä toimintaa lainaustoiminnan seuraamiseksi. Yhdistyksen tämän hetkisen toiminnan puitteissa ei liene mahdollista toteuttaa tätä toivetta. Todettakoon kuitenkin että Helsingin kaupungin kirjastoissa on sekä flamencokirjoja että flamenco cd-levyjä lainattavana, joten käyttäkää kuntanne olemassa olevaa palvelua hyväksi!

Flamencotarvikkeiden välitystä kaivattiin myös, ja sitä onkin mahdollista lisätä pienemmillä investoinneilla ja työpanoksilla. Yhteistyötä levykauppa Digeliuksen kanssa on jatkettu ja kehitetty levyjen, videoiden ja lehtien osalta. Valitettavasti vain levyt ovat tehneet huonosti kauppansa yhdistyksen järjestämissä tilaisuuksissa. Mikäli kysyntä ei jatkossa kasva ei liene mielekästä jatkaa myyntipöytätoimintaa.

Letran ilmestymistä neljä kertaa vuodessa toivoi 57 % vastanneista. 33% vastanneista toivoi Letran ilmestyvän vieläkin useammin. Hallitus on päättänyt nostaa lehden ilmestymisen neljään kertaan vuodessa. Letra oli yhdistyksen viestinnän kannalta erittäin tärkeä, ja ilahduttavasti yli puolet jäsenistä luki Letran kannesta kanteen. Yli 80% vastanneista lukee Letraa uudestaan myöhemmin. Letraa on lähdetty kehittämään jäsenten toiveiden pohjalta. Taittoa on uudistettu luettavuuden helpottamiseksi, uusia palstoja (esim. palos flamencos) on kehitetty ja lisää on myös kehitteillä. Pyrimme rakentamaan lehteä yhä enemmän eri teemojen ympärille, jotta eri asioista muodostuisi kattavampi kokonaiskuva jäsenille. Jäsenet toivoivat artikkeleita eri aiheista, eniten toivottiin kuitenkin artikkeleita ajankohtaisista flamenco -tapahtumista, -historiasta ja -tanssista. Uusina asioina toivottiin mm. artikkeleita kulttuurista, terveydellisistä asioista, rytmeistä, tanssin osa-alueista sekä haastattelujen lisäämistä. Toiveita artikkeleiden suhteen pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien mukaan.

Tutkimus oli erittäin antoisa hallitukselle, ja antaa vinkkejä ja opastusta toiminnan suunnitteluun jatkossa. Kiitokset vielä kerran kaikille vastanneille.

Niina Mattsson

lukijoilta

Tälle palstalle Te lukijat voitte lähettää juttujanne, kommenttejanne ja ajatuksianne flamencosta.

Flamenco Pietarissa

Privet, eli flamencoterveisä Pietarista, valitettavasti! Olinhan tietoinen siitä, että vaikka matkustankin vain 400 kilometrin päähän Helsingistä en tule löytämään täältä sitä kovasti kaipaamaani... mutta silti.

Ainoat maistiaiset espanjalaisesta kulttuurista olen saanut **Mariinskiy** teatterissa, jossa *Don Quijoten* espanjalaistunnelmat hieman lämmittivät sydäntäni. Lisäksi Joutsenlammen toisessa näytöksessä oli vauhdikas espanjalainen tanssi, mutta daamien, **Aleksandran** ja **Galinen** taivutukset (niin syvät, että nuttura-kammat ja kukat hipoivat lattiaa) tekivät kipeää selälleni. Ja lisäksi toisen ballerinan viuhka oli koko ajan väärinpäin kädessä.

Näyttääkin siltä, että olen ainoa flamenco viiden miljoonan asukkaan suurkaupungissa. Masentavaa. Silti en aio luovuttaa. Onhan vielä kolme kuukautta aikaa löytää edes jonkinlainen paikka.

Onneksi treenailla voi yksinkin. Helmikuun pakkasilla bussia odotellessa (ennätys 50 minuuttia 25 asteen pakkasessa) tuli lämpimikseen kehiteltyä kaikenlaisia koputuksia. Ja koska jonottaminen on näillä ihmisillä verissä, vietän aikaani jonon häntäpäässä erilaisia kuvioita miettien.

Kulttuurikaupunki, mikä kulttuurikaupunki, mutta flamenco täältä puuttuu!

Flamenco kaipaillen
Milena Urmas

TIENDA

Myydään flamencokengät ruskeaa mokkaa, koko 37, leveä korko, sekä flamencokengät mustaa mokkaa, koko 39 ½, leveä korko.

Miesten flamencokengät, nilkkapituiset, koko 38.

Naisten kenkien hinta 320,- miesten 500,-.

Tiedustelut Anna Haaranen puh. 931-2221039

Myydään mustat nupukinnahkaiset flamencokengät koko 38, hinta 450,- (kuin uudet!) ja pienehköt Lucero Tena merkkiset kastanjetit joissa korkea sointi, hinta 100,-

Soita Paula Kankkunen puh. 539 501

TIENDA•PALSTALLA VOIT ILMOITTAA ILMAISEKSI!

Lähetä ilmoituksesi Kaari Martinille
(ks. osoite kannen sisäsivulla).

maksetut ilmoitukset

Tervetuloa!

Tanssijoiden oma erikoisliike

kengät:

Gallardo, Gladis, Valldepenas

harjoitushameet

kastanjetit

viuhkat

huivit

kiiltotrikoot

kumiverkkotrikoot

Ballerina shop

Fredrikinkatu 30

00120 HELSINKI

Puh./Fax. (90) 6932 430

Avoimna ma - pe 10-17

la 10 - 14

Toimitamme myös postiennakolla!

FLAMENCOLEVYJÄ ALLE KAUPAN HINTOJEN!

Nyt voit tilata flamenco- ja sevillanaslevyjä
erittäin edullisesti esim.

* Manolo Sanlúcar: Tauromagia 100,-

* Raul Mannola: Sonidos Negros 95,-

* Sal Marina: Una Noche de Soberbia 85,-

* Varios: Sevillanas para bailar y escuchar 80,-

* Sarja Grandes Guitarras del F. 85,-

esim. Paco de Lucia, M. Sanlúcar,
R. de Algeciras (kokoomalevyjä kestoltaan
tuplalevyjä, sis. kitarasooloja ja laulubiisejä)

* SAURAN VIDEOT:

Sevillanas 130,- ja Flamenco 145,-

Toimitus henkilökohtaisesti tai postitse,
sopimuksen mukaan.

Kaikkia saatavilla olevia tilataan tarvittaessa.

TILAUKSET:

Sonidos Negros Producciones

Raul Mannola

Puh. (90) 370 676

FLAMENCOSTUDIO ANNA BLANCA

Vanha talvitie 8 A

Tunnit jatkuvat syksyllä

2.9. alkaen

~kaikki tasot~

Tiedustelut ja ilmoittautumiset

19.8. alkaen

PUH. 950 - 5114 506

Salia voi vuokrata myös freenaus- ja opetuskäyttöön.

letras por tangos de Granada

No te metas con la Adela
la Adela gasta cuchillo
pa quien se meta con ella.

Gitana si me quisieras
yo te compraría en Graná
la mejor cueva que hubiera.

Dolores, Dolores
¿con qué te lavas la cara
que tanto huele a flores?

*Älä härnää Adelaa
sillä Adelalla on veitsi
härnääjää varten.*

*Mustalaistyttö jos minua rakastaisit
ostaisin sinulle Granadasta
parhaimman (asuin)luolan.*

*Dolores, Dolores
millä oikein peset kasvosi
kun se niin tuoksuu kukille?*